

Ukraińcy w Polsce

Ukraińcy w Polsce: jedno??, różnice, dyskursy diasporyczne

Zapraszamy na 50. Seminarium Migracyjne IEiAK UW organizowane we współpracy z Instytutem Slawistyki PAN, na którym gości będzie dr Grzegorz Demela (Instytut Studiów Politycznych PAN).

Kategorie: Seminarium



Przydatne informacje **Miejsce:** IEiAK, ul. Żurawia 4, Warszawa, s. 108

Data rozpoczęcia: 18-02-2025

Godzina: 17:00

Badacze relacji ukraińsko-ukraińskich w Polsce mierzą się z koniecznością unikania „grupizmu”, bowiem wyodrębnienie trzech diasporycznych „segmentów” (mniejszość narodowa, migranci sprzed i po 24.02.2022) prowadzi do uproszczonych kategoryzacji, w ramach których umykają z pola widzenia dalsze wewnętrzne zróżnicowania (genderowe, klasowe, regionalne, językowe, wynikające z różnic pamięci, obywatelstwa i statusu pobytowego, stopnia zakotwiczenia itd.), dobrze widoczne w perspektywie interseksyjnej. Antropologiczna soczewka staje się w tym przypadku najlepszym sposobem uchwycenia tego zróżnicowania.

W wykładzie przedstawię fragment antropologicznych badań terenowych realizowanych w ramach zespołowego projektu „Procesy diasporotwórcze na przykładzie społeczności ukraińskich w Polsce: studium antropologiczne”, kierowanego przez prof. Patrycję Trzeczyską z IEiAK UW. Badania rozpoczęliśmy w 2021 r., chcąc uchwycić relacje pomiędzy dwiema, roboczo wyodrębnionymi, grupami: przedstawicielami ukraińskiej mniejszości narodowej w Polsce i migrantami z Ukrainy. Po lutym 2022 w polu naszych zainteresowań znaleźli się również migranci wojenni.

Przeprowadzone badania pozwolą nam zaproponować koncepcję „procesów diasporotwórczych”. Rozumiemy je jako działanie diasporycznych projektów, idiomów, postaw i dyskursów, stereotypów i klisz, dostrzeganych przez

Na skróty

- [Dyżury](#)
- [Katalog biblioteki](#)

nas w wyobrażeniach społecznych i praktykach kulturowych, a także jako sam sposób ich konstruowania i negocjowania. Kiedy te wyobrażenia społeczne i praktyki kulturowe są traktowane przez zbiorowość jako wspólne, mają ładunek mobilizacji tej zbiorowości. Wzmacniają nie tylko poczucie jedności, ale i wytwarzają różnicę i aktywują obrazy diasporycznego Innego – tego, który jest nominalnie podobny, ale jednak odmienny, nieważący, mniej wartościowy czy mniej moralny. Procesy diasporotwórcze nie są teleologicznym konceptem: nie zakładają z góry istnienia diaspery ani też uformowania się jej w przyszłości jako substancjalnego bytu.

Biogram:

Dr **Grzegorz Demel**, antropolog kulturowy, socjolog i ukrajinista, adiunkt w Instytucie Studiów Politycznych PAN. Zainteresowania naukowe koncentruje wokół etniczności, migracji i diaspor; analizuje dyskursy tożsamościowe w Polsce i Ukrainie. Badania terenowe prowadzi w Polsce, Ukrainie i Kanadzie. Uczestniczy w projekcie badawczym poświęconym relacjom pomiędzy członkami ukraińskiej mniejszości narodowej w Polsce i migrantami z Ukrainy, aktualnie rozpoczyna także badania nad transnarodowym wymiarem mobilizacji polskiej mniejszości narodowej w Ukrainie w obliczu pełnoskalowej wojny. Jest zwolennikiem nauki zaangażowanej w zmiany społeczne; przez wiele lat był związany z organizacjami pozarządowymi, w których prowadzi m.in. polsko-ukraińskie projekty aktywizacji obywatelskiej i partycypacyjne diagnozy lokalne oraz warsztaty z zakresu wrażliwości międzykulturowej; jest zaangażowany w pomoc humanitarną w Ukrainie i na granicy polsko-białoruskiej. Sekretarz redakcji kwartalnika "Kultura i Społeczeństwo".

Polecane lektury:

- 1) Trzeczyska P. & Demel G., 2025, *From Differences to Relations: Towards Diaspora-Forming Processes*, International Migration <https://doi.org/10.1111/imig.13361> [1]
- 2) Dunin-Wójcisz, R. & Fomina, J. 2020. *The Euromaidan Moment. The Making of the Ukrainian Diasporic Civil Society in Poland*. In Oleinikova, O. & Bayeh, J. (eds.) *Democracy, Diaspora, Territory: Europe and Cross-Border Politics*, 91–112. Routledge. [dostępny np. tu: https://www.academia.edu/40938446/The_Euromaidan_Moment_the_making_of_the_Ukrainian_diasporic_civil_society_in_Poland_1 [2]]

Adres URL źródła: <https://etnologia.uw.edu.pl/ukraincy-w-polsce>

Odniski

[1] <https://doi.org/10.1111/imig.13361>

[2] https://www.academia.edu/40938446/The_Euromaidan_Moment_the_making_of_the_Ukrainian_diasporic_civil_society_in_Poland_1